

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 625

NAD č. 270

Značka archivního souboru: AO Mrchojedy

Archiv obce Mrchojedy

(1864) 1920-1945

Zpracoval: Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Gemeindeamt Murchowa (Mrchojedy, Meclov, Domažlice, Česko : 1920-1945)	3
Gemeindeamt Weirowa (Výrov, Blížejev, Domažlice, Česko : 1895-1945)	8
Gemeindeamt Blisowa (Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : 1850-1945)	13
II. Dějiny archivního souboru	20
III. Archivní charakteristika archivního souboru	20
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	20
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	21
Příloha: Seznam použitých zkratk	22
Jednotky popisu	23
Obec a její správa	23
Domovské právo	23
Všeobecná správní činnost obce	23
Správa obecního majetku	23
Evidence obecního majetku	23
Rozpočtové hospodaření obce	24
Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek	24
Bezpečnost osob a majetku	24
Pracovní záležitosti	24
Stavební záležitosti	24
Požární záležitosti	24
Působení obce ve veřejném zájmu	24
Školství	24
Záležitosti kulturní	25
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	25
Vojenské záležitosti	25
Vojenské záležitosti	25
Válečná opatření	25
Materiální zabezpečení vojska	25
Záležitosti daňové a katastrální	25
Zemědělství	25
Rejstřík korporativní	27
Rejstřík zeměpisný	28

I. Dějiny původce archivního souboru

Gemeindeamt Murchowa (Mrchojedy, Meclov, Domažlice, Česko : 1920-1945)

CAM: 145338

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Obecní úřad Mrchojedy, užití: úřední, čeština

Vznik, vznik změnou předchůdce: 1920

předchůdce: Gemeindeamt Weirowa (Výrov, Blížejov, Domažlice, Česko : 1895-1945)

Poznámka ke vzniku: Rozloučení obce Výrov na obce Mrchojedy a Výrov.

Vyhláška presidenta zemské správy politické ze dne 13. června 1922, o rozloučení a sloučení obcí, které bylo povoleno v roce 1920.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní správní komise Mrchojedy (Mrchojedy, Meclov, Domažlice, Česko : 1945-1946)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku Československého ze dne 14. prosince 1944.

Vztahy:

sídlo: Mrchojedy (Meclov, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Mrchojedy (Meclov, Domažlice, Česko)

Dějiny

Roku 1920 bylo povoleno rozloučení obce Výrov na místní obce Výrov a Mrchojedy. Mrchojedy, v nichž v roce 1921 žilo v 17 domech 90 obyvatel německé národnosti, se tak staly samostatnou obcí soudního a politického okresu Horšovský Týn. Fungování nově vzniklého Obecního úřadu Mrchojedy se řídilo zákony č. 76/1919 Sb., změna a doplnění obecních zřízení a městských statutů, a č. 75/1919 Sb., řád volení v obcích (později novelizován mimo jiné zákony č. 253/1922 Sb. a č. 122/1933 Sb.). Obecní volby se konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Volilo se na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení.

Na základě mnichovské dohody došlo v říjnu 1938 k záboru značné části politického okresu Horšovský Týn a Mrchojedy byly přičleněny k Německu. V rámci Říšské župy Sudety spadaly do vládního kraje Cheb (Regierungsbezirk Eger) a venkovského okresu Horšovský Týn (Landkreis Bischofteinitz).

Po skončení druhé světové války převzala správu obce Místní správní komise Mrchojedy.

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál starosta. Starosta, náměstek starosty a radní tvořili obecní radu. Všichni tito funkcionáři byli chápáni i jako součást zastupitelstva. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka, byl stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919 Sb., § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2).

V obcích na území postoupeném Německu na základě mnichovské dohody byl v období od 20. 11. 1938 do 31. 3. 1939 postupně zaveden nový systém obecní správy, který trval až do zániku obecních úřadů v roce 1945. V čele správy obce stál nevolený starosta, který měl k ruce další funkcionáře, rovněž nevolené, a sice přidělence (německy Beigeordnete) a obecní rady (německy Gemeinderäte). Obecní komise byly po připojení českého pohraničí k Německu zrušeny. Do značné míry mohly být nahrazeny odbornými poradci (německy Beiräte), které jmenoval starosta pro určitý obor správy z řad obecních radů nebo občanů.

Zjištění starostové (v závorce je uvedena datace, kdy se je podařilo doložit ve funkci):

Josef Feierfeil (1924–1927);
Josef Maurer (1931–1932);
Johann Stadtherr (1940–1941).

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;
označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;
evidence obecních příslušníků a společníků;
vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;
přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);
organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;
jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;
vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;
konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;
provádění dobrovolné dražby movitých věcí;
vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku, plnoletosti nebo o vyrovnání pohledávek;
vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;
sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;
vedení účetní agendy obce;
zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;
opatření proti rušení držby majetku, opatření proti polnímu, lesnímu a vodnímu pychu;
spolupráce při konání policejních prohlídek;
dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad dodržováním zákazu provozování hazardních her;
evidence osob příslušných do cizích obcí (přespolních);
kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;
vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;
dohled nad veřejnými produkcemi;
povolování tanečních zábav;
potírání týrání zvířat;
vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;
zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;
zákazy nebezpečných veřejných produkcí;
opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;
preventivní opatření proti vzniku požárů;
zajištění vodních zdrojů a hasičského náradí a pomoc při likvidaci požárů a jejich následků;
dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;
spolupráce při zřizování hasičských sborů;
plnění úkolů v rámci protiletecké ochrany obyvatelstva;
stavba a údržba obecních komunikací;
vybírání silničního a mostního mýta;
dohled nad silničním provozem;
zřizování veřejných vah;
dohled nad užíváním platných měř a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;

dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekřesťanských hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:

péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost – spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:

podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;
spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
provádění ohlášek civilních sňatků;
sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
spolupůsobení při konání policejních hlídek;
pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
spolupůsobení při organizaci hnanectví;
spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
spolupráce při vybírání vojenské taxy;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípreží;
spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
evidence depozit;
legalizace a vidimace listin;
spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;
spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;
oznamování narození nemanželských dětí;
oznamování mladistvých provinilců;
spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
přijímání slibů;
provádění úkonů obecního trestního senátu;
vyjádření k žádostem o povolení živnosti;
účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
podávání zpráv o stavu průmyslu, živnosti a zemědělské výroby;
spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
spolupůsobení při boji proti nákazám hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
provádění soupisů hospodářských zvířat;
spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;

dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozenců;
zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích Republiky československé.
Zákon č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením.
Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (povinnost obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).
Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).
Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.
Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.
Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).
Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.
Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.
Vyhláška presidenta zemské správy politické ze dne 13. června 1922, o rozloučení a sloučení obcí, které bylo povoleno v roce 1920.
Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).
Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.
Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).
Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.
Zákon č. 122/1933 Sb., změna volebního řádu v obcích (mj. prodloužení volebního období ze čtyř na šest let – čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad – čl. I., § 63).
Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).
Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.
Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).
Zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49–64.
Nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614–1618.
Nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27.
Oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D).
Ústavní dekret presidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).
Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích – § 6).
Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (zde o povinnosti obcí založit a vést

pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).

Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).

Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.

Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).

Vyhláška prezidenta zemské správy politické č. 20/1922 zemského zákoníku pro Čechy, o rozloučení a sloučení obcí v Čechách, které bylo povoleno v roce 1920.

Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.

Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).

Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.

Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).

Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích (zde o prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63).

Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).

Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.

Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).

Zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49-64.

Nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614-1618.

Nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27.

Oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (zde uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D).

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích - § 6).

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Archiv obce Mrchojedy.

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Bischofteinitz und Umgebung. Bischofteinitz: Jakob Mitzner, 1923.

Amtliches Gemeindeverzeichnis für das Deutsche Reich auf Grund der Volkszählung 1939. Berlin: Verlag für Sozialpolitik, Wirtschaft und Statistik, Paul Schmidt, 1940.

Statistický lexikon obcí v Čechách: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. V Praze: Státní úřad statistický, 1924.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního

fondů. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

VRBATA, Jaroslav. Přehled vývoje veřejné správy v odtržených českých oblastech v letech 1938–1945. Sborník archivních prací, 1962, ročník XII, č. 2, s. 45–67.

Gemeindeamt Weirowa (Výrov, Blížejev, Domažlice, Česko : 1895-1945)

CAM: 145401

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Obecní úřad Výrov, užití: úřední, čeština

Vznik, vznik změnou předchůdce: 1895

předchůdce: Gemeindeamt Blisowa (Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Poznámka ke vzniku: Ze svazku místní obce Blížejev vyloučena osada Výrov, zároveň ze svazku místní obce Bozdíš vyloučena osada Mrchojedy a obě osady vytvořily místní obec Výrov.

Vyhlášení c. k. místodržitele pro Čechy ze dne 16. června 1896, jež se týče rozloučení a spojení obcí v Království českém, jež v roce 1895 povolena byla.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní národní výbor Výrov (Výrov, Blížejev, Domažlice, Česko : 1945-1960)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku Československého ze dne 14. prosince 1944.

Vztahy:

sídlo: Výrov (Blížejev, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Výrov (Blížejev, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Mrchojedy (Meclov, Domažlice, Česko), od: 1895, do: 1920

Dějiny

Výrov (německy Weirowa) byl v letech 1850–1895 osadou obce Blížejev.

Roku 1895 se vyčlenil a stal se samostatnou obcí soudního a politického okresu Horšovský Týn. Jako osadu spravoval sousední ves Mrchojedy, která do té doby spadala pod obec Bozdíš. Roku 1920 se obec Mrchojedy osamostatnila.

V roce 1921 žilo v obci ve 21 domech 105 obyvatel, z nichž se 44 hlásilo k národnosti české, 60 k německé a jeden byl cizinec.

Na základě mnichovské dohody došlo v říjnu 1938 k záboru značné části soudního okresu Horšovský Týn a Výrov se stal součástí Německa. V rámci Říšské župy Sudety spadl do vládního kraje Cheb, venkovský okres Horšovský Týn. Obecní samospráva byla změněna na základě německého obecního řádu (Deutsche Gemeindeordnung) z 30. ledna 1935.

Po skončení druhé světové války převzal správu obce Místní národní výbor Výrov (přesné datum se dohledat nepodařilo).

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál starosta, nazývaný též představený. Starosta a radní, kteří museli být alespoň dva, tvořili obecní představenstvo, zatímco jako širší orgán obecní samosprávy fungoval obecní výbor, který představenstvo ze svého středu volil. Členové představenstva byli považováni za součást výboru.

Od roku 1919 bylo voleno obecní zastupitelstvo (termín „výbor“ již nebyl oficiálně používán). To pak ze svého středu zvolilo obecní radu, která byla tvořena starostou, náměstkem či dvěma náměstkami starosty a radními (obrat „obecní představenstvo“ se již rovněž přestal používat). Všichni tito funkcionáři byli chápáni i jako součást zastupitelstva. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstků/oba náměstků, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919, § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon

č. 80/1920 Sb., § 2).

V období po zavedení německého obecního řádu (něm. Deutsche Gemeindeordnung) z 30. 1. 1935, jenž v českém pohraničí zabraném po Mnichovské dohodě vstoupil v platnost 20. 11. 1938, byla konstituována nová obecní správa s nevolenými funkcionáři. V jejím čele stál starosta, který vedl výkon správy v naprosté a výhradní odpovědnosti, pokud zákon ve vyjmenovaných oblastech nestanovil jinak. Jako pomocníci mu podle německého obecního řádu sloužili přidělenci (něm. Beigeordneten), kteří nahradili dřívější obecní radu. Dalšími funkcionáři obecní správy byli obecní radové (něm. Gemeinderäte). Jejich úkolem bylo zabezpečovat trvalý styk správy se všemi vrstvami obyvatelstva, vysvětlovat starostou vydaná ustanovení a zajišťovat jejich kladné přijetí ze strany veřejnosti. Zákon stanovil oblasti, které byly určeny k poradám mezi obecními radou a starostou (německý obecní řád, § 55, odst. 1).

V letech 1932–1945 byl starostou Georg Hasl.

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;

označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;

evidence obecních příslušníků a společníků;

vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;

přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);

organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;

jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;

vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;

konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;

provádění dobrovolné dražby movitých věcí;

vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku, plnoletosti nebo o vyrovnání pohledávek;

vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;

sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;

vedení účetní agendy obce;

zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;

opatření proti rušení držby majetku, opatření proti poľnímu, lesnímu a vodnímu pychu;

spolupráce při konání policejních prohlídek;

dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad dodržováním zákazu provozování hazardních her;

evidence osob příslušných do cizích obcí (přespolních);

kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;

vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;

dohled nad veřejnými produkcemi;

povolování tanečních zábav;

potírání týrání zvířat;

vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;

zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;

zákazy nebezpečných veřejných produkcí;

opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;

preventivní opatření proti vzniku požárů;

zajištění vodních zdrojů a hasičského nářadí a pomoc při likvidaci požárů a jejich následků;

dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;

spolupráce při zřizování hasičských sborů;

plnění úkolů v rámci protiletecké ochrany obyvatelstva;

stavba a údržba obecních komunikací;

vybírání silničního a mostního mýta;

dohled nad silničním provozem;

zřizování veřejných vah;

dohled nad užíváním platných měr a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;
dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekonesijních hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:

péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost - spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:

podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;
spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
provádění ohlášek civilních sňatků;
sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
spolupůsobení při konání policejních hlídek;
pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
spolupůsobení při organizaci hnanectví;
spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
spolupráce při vybírání vojenské taxy;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípravek;
spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
evidence depozit;
legalizace a vidimace listin;
spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;
spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;
oznamování narození nemanželských dětí;
oznamování mladistvých provinilců;
spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
přijímání slibů;

provádění úkonů obecního trestního senátu;
vyjádření k žádostem o povolení živností;
účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
podávání zpráv o stavu průmyslu, živností a zemědělské výroby;
spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
spolupůsobení při boji proti nákazám hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
provádění soupisů hospodářských zvířat;
spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;
dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozených;
zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Zákon č. 105/1863 říšského zákoníku (dále ř. z.), kterým se upravují záležitosti domovské.
Zákon č. 7/1864 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), kterým se vydává obecní zřízení a volební řád v obcích (zde v příloze k zákonu).

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení.

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu.

Zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého.

Zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České.

Zákon č. 59/1868 z. z. č., o zaopatřování chudých.

Zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení.

Zákon č. 16/1873 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného; § 2 - školní obce zřizují a udržují školní budovy, byt řídicího školy a dále tělocvičny a školní zahrady a opatřují zařízení školy).

Zákon č. 17/1873 z. z. č., který se týká místního a okresního dozoru nad školami (zde mj. § 5 o zástupcích obce v místní školní radě).

Zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů.

Zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění §§ 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (zde o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, se uveřejňuje v zemském zákoníku).

Zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č. a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním.

Zákon č. 76/1882, z. z. č., kterým se mění §§ 17, 18, 20, 21 a 22 zákona zemského ze dne 24. února 1873, č. 16 z. z. č., upravujícího zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného).

Zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (zde o povinnostech a pravomocích obcí).

Zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského.

Zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění §§ 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.

Zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení.

Zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se

dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864.

Zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.

Zákon č. 46/1896 z. z. č., kterým se mění ustanovení § 21, lit. a, zákona ze dne 3. prosince 1868, čís. 59 z. z. č., o zaopatřování chudých.

Zákon č. 222/1896 ř. z., kterým se mění některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863, ř. z. číslo 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské.

Zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení §§ 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané.

Zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.

Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé.

Zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením).

Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (zde o povinnosti obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).

Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).

Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.

Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).

Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.

Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.

Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).

Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.

Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).

Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.

Zákon č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích (zde o prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63).

Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).

Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.

Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).

Zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49-64.

Nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614-1618.

Nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27.

Oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (zde uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D).

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích - § 6).

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Archiv obce Mrchojedy.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk a kol. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv města". Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, 2020 (Sborník archivních prací. Ročník LXX, supplementum č. 3/2020).

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

Statistický lexikon obcí v Čechách: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. V Praze: Státní úřad statistický, 1924.

Unser Heimatkreis Bischofteinitz. Furth im Wald: Heimatkreis Bischofteinitz, 1983.

VRBATA, Jaroslav. Přehled vývoje veřejné správy v odtržených českých oblastech v letech 1938–1945. Sborník archivních prací, 1962, ročník XII, č. 2, s. 45–67.

Gemeindeamt Blisowa (Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : 1850-1945)

CAM: 125347

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Obecní úřad Blížejev, užití: úřední, čeština
Obecní úřad v Blížejevě, užití: čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 1850

předchůdce: Blížejev (obec : Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : působnost od 1324-1850)

Poznámka ke vzniku: Stadionovo prozatímní obecní zřízení č. 170/1849 ř. z.

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní národní výbor Blížejev (Blížejev, Domažlice, Česko : 1945-1990)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku Československého ze dne 14. prosince 1944.

Vztahy:

sídlo: Blížejev (Blížejev, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Blížejev (Blížejev, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Výrov (Blížejev, Domažlice, Česko), od: 1850, do: 1895

geografická působnost: Nahošice (Blížejev, Domažlice, Česko), od: 1850, do: 1898

Dějiny

V letech 1850–1938 byl Blížejev samostatnou obcí soudního a politického okresu Horšovský Týn. Od října 1938 do května 1945 byl přičleněn k Německé (později Velkoněmecké) říši. V rámci Říšské župy Sudety spadl do vládního kraje Cheb, venkovský okres Horšovský Týn.

Jako osady spravovala obec Blížejev sousední vsi Nahošice (do roku 1898) a Výrov (do roku 1895).

Fungování obecní samosprávy se zpočátku řídilo tzv. Stadionovým prozatímním obecním zřízením z roku 1849 a později obecním zřízením a volebním řádem z roku 1864 (č. 7/1864 z. z.) vydanými na základě říšského obecního zákoníku z roku 1862 (č. 18/1862 ř. z.). Působnost obcí se dělila na samostatnou, do níž spadaly např. svobodné volby

zástupců nebo hospodaření s obecním majetkem, a na přenesenou, do níž patřila všeobecná vnitřní správa, vojenské, berní či soudní záležitosti.

Po vzniku samostatné Československé republiky následovala další úprava obecní samosprávy zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován mimo jiné zákony č. 253/1922 Sb. a č. 122/1933 Sb.), a č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením. Dosavadní proporcionální volební cenzus, ve kterém váha hlasu byla určena množstvím v obci zaplacených přímých daní, byl zrušen a obecní volby se nově konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Volilo se na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení.

V roce 1930 žilo v Blížejově v 71 domech 391 obyvatel (z toho bylo 188 osob národnosti české, 194 německé, 6 židovské a 3 cizinci).

6. května 1945 převzal správu obce Místní národní výbor Blížejov.

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál starosta, nazývaný též představený. Starosta a radní, kteří museli být alespoň dva, tvořili obecní představenstvo, zatímco jako širší orgán obecní samosprávy fungoval obecní výbor, který představenstvo ze svého středu volil. Členové představenstva byli považováni za součást výboru. Dále výbor mohl volit obecní komise, které měly poradní funkci a dohlížely na obecní podniky, jejich existenci se však v obci zjistit nepodařilo.

Od roku 1919 bylo voleno obecní zastupitelstvo (termín „výbor“ již nebyl oficiálně používán). To pak ze svého středu zvolilo obecní radu, která byla tvořena starostou, náměstkem či dvěma náměstky starosty a radními (obrat „obecní představenstvo“ se již rovněž přestal používat). Všichni tito funkcionáři byli chápáni i jako součást zastupitelstva. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/oba náměstky, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919 Sb., § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2). V období po zavedení německého obecního řádu (něm. Deutsche Gemeindeordnung) z 30. 1. 1935, jenž v českém pohraničí zabraném po Mnichovské dohodě vstoupil v platnost 20. 11. 1938, byla konstituována nová obecní správa s nevolenými funkcionáři. V jejím čele stál starosta, který vedl výkon správy v naprosté a výhradní odpovědnosti, pokud zákon ve vyjmenovaných oblastech nestanovil jinak. Jako pomocníci mu podle německého obecního řádu sloužili přidělcenci (něm. Beigeordneten), kteří nahradili dřívější obecní radu. Dalšími funkcionáři obecní správy byli obecní radové (něm. Gemeinderäte). Jejich úkolem bylo zabezpečovat trvalý styk správy se všemi vrstvami obyvatelstva, vysvětlovat starostou vydaná ustanovení a zajišťovat jejich kladné přijetí ze strany veřejnosti. Zákon stanovil oblasti, které byly určeny k poradám mezi obecními radou a starostou (německý obecní řád, § 55, odst. 1).

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;

označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;

evidence obecních příslušníků a společníků;

vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;

přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);

organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;

jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;

vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;

konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;

provádění dobrovolné dražby movitých věcí;

vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku, plnoletosti nebo o vyrovnání pohledávek;

vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;

sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;

vedení účetní agendy obce;

zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):
dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;
opatření proti rušení držby majetku, opatření proti poľnímu, lesnímu a vodnímu pychu;
spolupráce při konání policejních prohlídek;
dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad dodržováním zákazu provozování hazardních her;
evidence osob příslušných do cizích obcí (přespolních);
kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;
vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;
dohled nad veřejnými produkcemi;
povolování tanečních zábav;
potírání týrání zvířat;
vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;
zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;
zákazy nebezpečných veřejných produkcí;
opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;
preventivní opatření proti vzniku požárů;
zajištění vodních zdrojů a hasičského náradí a pomoc při likvidaci požárů a jejich následků;
dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;
spolupráce při zřizování hasičských sborů;
plnění úkolů v rámci protiletecké ochrany obyvatelstva;
stavba a údržba obecních komunikací;
vybírání silničního a mostního mýta;
dohled nad silničním provozem;
zřizování veřejných vah;
dohled nad užíváním platných měř a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;
dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekonesijních hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:
péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost – spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:
podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;

spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
 provádění ohlášek civilních sňatků;
 sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
 spolupůsobení při konání policejních hlídek;
 pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
 spolupůsobení při organizaci hnanectví;
 spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
 vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
 spolupráce při vybírání vojenské taxy;
 spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípreží;
 spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
 spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
 evidence depozit;
 legalizace a vidimace listin;
 spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
 spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
 spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
 spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
 spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;
 spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;
 oznamování narození nemanželských dětí;
 oznamování mladistvých provinilců;
 spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
 spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
 sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
 doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
 přijímání slibů;
 provádění úkonů obecního trestního senátu;
 vyjádření k žádostem o povolení živností;
 účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
 spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
 evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
 podávání zpráv o stavu průmyslu, živností a zemědělské výroby;
 spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
 spolupůsobení při boji proti nákazám hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
 provádění soupisů hospodářských zvířat;
 spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;
 dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
 sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozených;
 zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
 spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
 spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
 spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
 spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
 dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
 spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
 spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), kterým se vydává provizorní zákon obecní (zde v příloze k patentu tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení);
 guberniální dekret č. 86/1849 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), návod, jak se má zavést obecní zřízení (zde prováděcí předpis, mj. se vzorovými formuláři některých obecních písemností);
 výnos ministerstva vnitra č. 440/1849 ř. z., kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů (zde pokyn, že v realizaci prozatímního obecního zřízení mají pokračovat až nově založené okresní úřady);
 vyhláška českého zemského místodržitele č. 51/1850 z. z. č., poučení o obecním zřízení;
 nařízení ministra vnitra č. 116/1850 ř. z., kterým se vydávají některá vysvětlení a podrobnější ustanovení k prozatímnímu obecnímu zřízení;

nařízení ministra vnitra č. 127/1850 ř. z., kterým se prozatímně stanoví census k nabytí sousedského práva v obcích;
 nařízení ministra spravedlnosti č. 256/1850 ř. z., kterým se po dohodě s ministrem vnitra vydává poučení pro obecní představené o svěřených jim soudních úředních řízeních;
 nařízení ministra vnitra č. 67/1852 ř. z., týkající se potvrzování voleb členů obecního představenstva, které by se konaly v době do vydání nového obecního zřízení (zde o potvrzování volby členů představenstva ve venkovských obcích okresním úřadem);
 nařízení ministra vnitra č. 46/1854 ř. z., o setrvání dosavadních obecních zastupitelstev až do nabytí účinnosti nového obecního zákona;
 císařský patent č. 58/1859 ř. z., kterým se vydává nové obecní zřízení (zde v příloze k patentu; v platnost vstoupila pouze ustanovení o domovském právu);
 nařízení státního ministerstva č. 261/1860 ř. z., o provedení nových voleb do obecních zastupitelstev (zde vyhlášena nutnost opětovného konání obecních voleb po pádu neoabsolutismu; povinnost potvrzení volby členů představenstva okresním úřadem, jak ji u venkovských obcí stanovilo nařízení ministra vnitra č. 67/1852 ř. z., se omezuje pouze na volbu obecního představeného /starosty/);
 zákon č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy;
 zákon č. 105/1863 ř. z., kterým se upravují záležitosti domovské;
 zákon č. 7/1864 z. z. č., kterým se vydává obecní zřízení a volební řád v obcích (zde v příloze k zákonu);
 zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro království České (zde o povinnostech a pravomocích obecních orgánů – § 71, § 82nn);
 oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení;
 oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu;
 zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého;
 zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České;
 zákon č. 59/1868 z. z. č., o zaopatřování chudých;
 zákon č. 26/1869 z. z. č., který se týká dozoru nad školami (zde mj. o zástupcích obce v místní školní radě – § 5 a 6);
 zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864;
 zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení;
 zákon č. 22/1870 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol národních (zde o součinnosti obcí při udržování škol);
 zákon č. 16/1873 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného; školní obce zřizují a udržují školní budovy, byt řídícího školy a dále tělocvičny a školní zahrady a opatřují zařízení školy – § 2);
 zákon č. 17/1873 z. z. č., který se týká místního a okresního dozoru nad školami (zde o zástupcích obce v místní školní radě – § 5);
 zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů;
 zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení;
 zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění § 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (zde o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, se uveřejňuje v zemském zákoníku);
 zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno poslední odstavec § 87 obecního zřízení;
 zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č. a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním;
 zákon č. 76/1882, z. z. č., kterým se mění § 17, 18, 20, 21 a 22 zákona zemského ze dne 24. února 1873, č. 16 z. z. č., upravujícího zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného);
 zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (zde o povinnostech a pravomocích obcí);
 zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského;
 zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění § 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.;
 zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení;
 zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se

dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864;
zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.;
zákon č. 46/1896 z. z. č., kterým se mění ustanovení § 21, lit. a, zákona ze dne 3. prosince 1868, čís. 59 z. z. č., o zaopatřování chudých;
vyhláška místodržitele pro Čechy č. 54/1896 z. z. č., jež se týče rozloučení a spojení obcí v království Českém, jež v roce 1895 povolena byla;
zákon č. 222/1896 ř. z., kterým se mění některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863, ř. z. číslo 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské;
zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení § 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.;
vyhláška místodržitele pro Čechy č. 34/1899 z. z. č., jež se týče rozloučení obcí v království Českém v roce 1898 povolených;
zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané;
zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.;
zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé;
zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením);
zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (zde o povinnosti obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi);
zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí);
zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském;
vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních;
zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela);
nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním;
zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích;
zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím);
vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.;
vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely);
vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních;
zákon č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích (zde o prodloužení volebního období ze čtyř na šest let – čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad – čl. I., § 63);
vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.);
zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí;
zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/);
zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49–64;
nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614–1618;
nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27;
oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (zde uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D);
ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.);
vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích – § 6).

Zdroje informací

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk a kol. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv města". Praha: Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, 2020 (Sborník archivních prací. Ročník LXX, supplementum č. 3/2020).

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

Statistický lexikon obcí v Zemi české: úřední seznam míst podle zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 266 Sb. zák. a nař. V Praze: Orbis, 1934, s. 382.

Zákoník zemský království Českého, ročník 1896. Praha: Místodržitelská tiskárna, 1896.

Zákoník zemský království Českého, ročník 1899. Praha: Místodržitelská tiskárna, 1899.

Odkaz na zdroje informací

SCHÖNTAG, Marie. Archiv obce Blížejev [1850]–1945 (1948): inventář. Inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online]: <https://www.inventare.cz/soap-do/ap0309>

Odkaz na zdroje informací

SVOBODOVÁ, Miloslava. Místní národní výbor Blížejev (1936) 1945–1990 (1993): inventář. Inventare.cz: inventáře a katalogy Státního oblastního archivu v Plzni [online]: <https://www.inventare.cz/soap-do/ap0347>

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Nepodařilo se dohledat informace k sídlu původce, uložení dokumentů ani jejich ztrátám.

Přímý zdroj akvizice:

Písemnosti Obecního úřadu Mrchojedy převzal okresní archiv 5. března 1958 pod č. přírůstkem 2/58.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Z důvodu absence spisového plánu původce bylo pro vytvoření inventárního seznamu použito umělé pořádací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017). Vzhledem k torzovitosti archivního fondu bylo schéma z důvodu přehlednosti zjednodušeno (vypuštěny některé série). Inventární seznam je členěn na pět sérií podle typu vykonávané agendy. Těm jsou podřazeny další série a jim složky a jednotlivosti. V případě potřeby (u knih obsahujících vícero agend) je popis prohlouben až na části jednotlivostí. U nedatovaných archiválií byla datace určena odhadem na základě diplomatického rozboru písemností a je uvedena v hranatých závorkách.

Budoucí přírůstky:

Neočekávají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Archiválie vykazují běžné známky opotřebení odpovídající jejich stáří. V případě výraznějšího poškození (ukn 2, kar 1/8) je konkrétní charakter poškození uveden v inventárním seznamu u jednotlivých jednotek popisu.

Charakter poškození:

vodou; hlodavci; trhliny, přelomení; prachem

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií verze 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017).

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. 3. 2010 (čj. SOAP/006-0767/2010) včetně dodatků.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond poskytuje pouze omezené informace k politickým, hospodářským, sociálním a správním dějinám obce.

Většina archiválií pochází z let 1938–1945, kdy byla obec součástí Německé říše.

Prius fondu tvoří kniha ukn 1, která obsahuje záznamy o vydávání domovských listů obyvatel osady Výrov (původcem je Obecní úřad Blížejev) a od roku 1895 obyvatel obce Výrov i s osadou Mrchojedy (původce Obecní úřad Výrov). Původcem záznamů po roce 1920 je Obecní úřad Mrchojedy, proto byla kniha ponechána v tomto archivním fondu.

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	2	(1864) 1920-1938
kartony	1	1924-1945
technické výkresy	2	1934-1937

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

Archivní fond uspořádal v roce 1962 okresní archivář Jan Kvídera. V únoru 2022 archivní fond nově uspořádala a archivní pomůcku prostřednictvím aplikace ELZA sestavila Jana Hrušková ve Státním okresním archivu Domažlice se sídlem v Horšovském Týně.

Prameny a literatura:

Viz Zdroje informací v I. kapitole.

Zpracovatel jednotky popisu: Hrušková, Jana, Mgr. (působnost od 2011-)

Datum popisu: 26. 6. 2024

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
kar	karton
NAD	Národní archivní dědictví
poř. č.	pořadové číslo
ř. z.	říšský zákoník
tvý	technický výkres
ukn	úřední kniha
z. z. č.	český zemský zákoník

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/270	1	
	Archiv obce Mrchojedy geografický objekt: Mrchojedy (Meclov, Domažlice, Česko)		
1	1	2	
	Obec a její správa		
2	1/1	3	
	Domovské právo		
3	1/1//1	4	ukn 1
	Evidence vydaných domovských listů a zápisy o přijetí do domovského svazku (1864) 1920–1938 geografický objekt: Výrov (Blížejev, Domažlice, Česko) tematický popis jednotky popisu: Kniha obsahuje záznamy o vydávání domovských listů obyvatel osady Výrov (původcem je Obecní úřad Blížejev) a od roku 1895 obyvatel obce Výrov i s osadou Mrchojedy (původce Obecní úřad Výrov). Původcem záznamů po roce 1920 je Obecní úřad Mrchojedy.		
4	1/1//1/1	5	
	Evidence vydaných domovských listů 1864–1938 úřední kniha původce: Gemeindeamt Weirowa (Výrov, Blížejev, Domažlice, Česko : 1895-1945), Gemeindeamt Blisowa (Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : 1850-1945)		
4	1/1//1/2	6	
	Zápisy o přijetí do domovského svazku obce Mrchojedy 15. 3. 1932 úřední kniha		
3	1/1//2	7	kar 1/1
	Domovské listy 1924–1931		
3	1/1//3	8	kar 1/2
	Výtah z matriky narozených 1930 (Elizabeth Birkner)		
2	1/2	9	
	Všeobecná správní činnost obce		
3	1/2//1	10	kar 1/3
	Vyhlášky a nařízení 1939–1943 (Úřad landráta Horšovský Týn) vydavatel: Landrat Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : 1938-1945)		
3	1/2//2	11	kar 1/4
	Opis zápisu obecní rady z 20. 6. 1941 1941		
3	1/2//3	12	kar 1/5
	Kontrola obce 1942		
1	2	13	
	Správa obecního majetku		
2	2/1	14	
	Evidence obecního majetku		
3	2/1//1	15	kar 1/6
	Pozemnostní archy veřejných statků 1937–1939		
3	2/1//2	16	kar 1/7

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Date
	Obecní budovy, pozemky a lesy (oprava bytů v obecním domku, prodej pozemku, výměra lesa)		[1938]-1944
2	2/2	17	
	Rozpočtové hospodaření obce		
3	2/2//1	18	kar 1/8
	Rozpočty a účetní závěrky charakter poškození: vodou, hlodavci		1938-1943
1	3	19	
	Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek		
2	3/1	20	
	Bezpečnost osob a majetku		
3	3/1//1	21	kar 1/9
	Evidence pobytu (domovní karty, hlášení pobytu)		1939-1945
2	3/2	22	
	Pracovní záležitosti		
3	3/2//1	23	kar 1/10
	Pracovní povinnost		1940-1944
2	3/3	24	
	Stavební záležitosti		
3	3/3//1	25	tvy 1
	Plán ke stavbě kolny u čp. 18 pro Wenzla Steinbacha 1:100; kresba (barevná); papír; tiskařská barva, pigmentové barvy autor: Josef Wartha, Maurermeister Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : působnost 1934) šířka: 420 mm, výška: 335 mm		1934
3	3/3//2	26	tvy 2
	Plán ke stavbě kolny u čp. 8 pro Georga Maurera 1:100; kresba (barevná); papír; tiskařská barva, pigmentové barvy autor: Architekt Karl Benda, Bau- u. Brunnenmeister Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : působnost 1937) šířka: 365 mm, výška: 330 mm		1937
3	3/3//3	27	kar 1/11
	Poskytnutí příspěvku na výstavbu (Andreas Philipp, čp. 17)		1940
2	3/4	28	
	Požární záležitosti		
3	3/4//1	29	kar 1/12
	Sbor dobrovolných hasičů (rozpočet na rok 1941)		1940
1	4	30	
	Působení obce ve veřejném zájmu		
2	4/1	31	
	Školství		

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
3	4/1/1 Rozpočty škol (Blížejev, Horšovský Týn) geografický objekt: Blížejev (Blížejev, Domažlice, Česko); Horšovský Týn (Domažlice, Česko)	32	kar 1/13 1941-1944
2	4/2 Záležitosti kulturní	33	
3	4/2//1 Obecní knihovna	34	kar 1/14 1941
1	5 Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech	35	
2	5/1 Vojenské záležitosti	36	
3	5/1/1 Vojenské záležitosti	37	
4	5/1/1//1 Evidence domobrany (ročníky 1869-1923) <i>Sturmrolle der Landsturmaltersklasse</i> fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: Bez desek. charakter poškození: trhliny, přelomení	38	ukn 2 [1920]-1938
4	5/1/1//2 Záležitosti vojenské služby	39	kar 1/15 1939-1944
3	5/1/2 Válečná opatření	40	
4	5/1/2//1 Válečné zásobování	41	kar 1/16 1941-1943
3	5/1/3 Materiální zabezpečení vojska	42	
4	5/1/3//1 Hlášení koní	43	kar 1/17 1943-1944
2	5/2 Záležitosti daňové a katastrální	44	
3	5/2//1 Daňové záležitosti (repartice daně pozemkové, obecní přírážky, obecní dávka ze psů)	45	kar 1/18 [1930]-1943
3	5/2//2 Katastrální záležitosti (evidence nemovitostí)	46	kar 1/19 1941
2	5/3 Zemědělství	47	
3	5/3//1 Zemědělství (výkaz zemědělských závodů, závodové dotazníky, obecní plemenný býk)	48	kar 1/20 1940-1944

charakter poškození: vodou, prachem

Rejstřík korporativní

Architekt Karl Benda, Bau- u. Brunnenmeister Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : působnost 1937), stavební podnik	26
Gemeindeamt Blisowa (Blížejev, Blížejev, Domažlice, Česko : 1850-1945), úřad obecní a přenesené státní správy	5
Gemeindeamt Murchowa (Mrchojedy, Meclov, Domažlice, Česko : 1920-1945), úřad obecní a přenesené státní správy	1
Gemeindeamt Weirowa (Výrov, Blížejev, Domažlice, Česko : 1895-1945), úřad obecní a přenesené státní správy	5
Josef Wartha, Maurermeister Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : působnost 1934), stavební podnik	25
Landrat Bischofteinitz (Horšovský Týn, Domažlice, Česko : 1938-1945), regionální orgán německé okupační politické státní správy	10

Rejstřík zeměpisný

Blížejev (Blížejev, Domažlice, Česko)	32
Horšovský Týn (Domažlice, Česko)	32
Mrchojedy (Meclov, Domažlice, Česko)	1
Výrov (Blížejev, Domažlice, Česko)	4

Název archivní pomůcky: Archiv obce Mrchojedy

Značka archivního souboru: AO Mrchojedy

Časové rozmezí archivní pomůcky: (1864) 1920–1945

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 5 (ukn, 2, (1864) 1920–1938; kar, 1, 1924–1945; tvy, 2, 1934–1937)

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 48

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,11 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 26. června 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Jana Hrušková

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Jana Hrušková

Počet stran archivní pomůcky: 29

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 26. června 2024 (čj. SOAP/10-509/2024)